

Лисабонският договор и промените за България и ЕС

Договор от Лисабон, ратификация на Лисабонските споразумения, новата европейска конституция е написана в Лисабон. Това се чува винаги когато стане въпрос за бъдещето на Евросъюза. Проверката в интернет показва че Лисабонската стратегия е реформаторска програма на Европейския съюз, приета на срещата на Европейския съвет в Лисабон през 2000 г. Стратегията предвижда ЕС да се превърне в най-динамичната и конкурентоспособна икономика в света към 2010 г. Оказва се обаче, че в редица страни на Евросъюза изпълнението на стратегията върви с по-бавни от очакваните темпове.

Три са опорните точки на стратегията, разработена след серия срещи на Европейския съвет. Икономика, социален модел и екология. по първата точка идеята е за подготовка за преход към конкурентоспособна, динамична икономика, базирана на знанието. Поставя се акцент на нуждата от постоянно приспособяване към промените в информационното общество и нуждата от засилване на научно-изследователската и развойна дейност. Втората точка е за модернизацията на европейския социален модел, чрез инвестиране в човешките ресурси и противодействие на социалната изолация. От страните-членки се очаква да вложат средства в образованието и обучението, да провеждат активна политика на заетост, да улесняват прехода към икономика на знанието. Ролята на екологията е добавена впоследствие на срещата на Европейския съвет в Гьотеборг през юни 2001 и обръща внимание на факта, че икономическият растеж трябва да бъде достигнат по независим от оползотворяването на природните ресурси начин.

За да бъдат постигнати тези цели всяка страна-членка има национален план за действие, а между тях е разработен отворен метод на координация. Всичко казано до тук е добре, но какво ни засяга нас българите? всяка страна има конкретни цели за изпълнение. У нас например, една от целите е усъвършенстване на държавната администрация и въвеждане на електронно правителство. Нещо което все още е в ранен стадий на развитие.

Напоследък Договорът от Лисабон стана известен като "Договор за реформи на Общността" и ако влезе в сила ще промени из основи функционирането на съюза. Нещо което ни засяга, може би пряко, е това че броят на еврокомисарите ще бъде намален с една трета от 2014 година. Това означава че ако се запази броя на страните, в съюза ще има само 18 комисари. Сега всяка страна-членка има един комисар, който отговаря за определена област. Единствено Ирландия ще има постоянен комисар, нещо което страната успя да си извоюва.

Ще се увеличи броят на евродепутатите, което пък дава шанс на страната ни да вкара 18-ти човек в Европарламента. Той ще се повиши от 736 на 751. Най-голямата страна, Германия, ще има 96 парламентарни членове, а най-малките като Малта и Люксембург – шестима. В същото време националните парламенти ще получат много по-големи правомощия.

Ако Договорът от Лисабон бъде приет, гражданите на общността ще имат право да сезират Комисията за изготвяне нормативен акт на ЕС. За целта трябва да се съберат подписите на 1 млн. граждани в различни държави - членки. Това е т.нар. гражданска инициатива и чрез нея за пръв път в историята на съюза гражданите ще могат да се включат в директно в законодателния процес.

Още очаквани промени:

- Ще има пост председател на съвета (наричан често от медиите президент на съюза) с мандат от две и половина години. С институцията около него се заменя системата на шестмесечните ротационни председателства.

- Създава се пост с функциите на външен министър на ЕС, но поради настояването на някои страни няма да се нарича министър, а върховен представител за външната политика. Засилва се тенденцията към единна външна политика.

- Премахва се националното вето в над 50 области. Въвежда се и нова система на гласуване в съвета, известна като "двойно мнозинство", според която, за да бъде взето решение, то трябва да бъде одобрено от 55% от страните членки, които представляват 65% от населението на ЕС. Системата ще влезе в сила обаче едва през 2017 г.

- Заради Полша беше разписан т.нар. компромис от Янина, който позволява на група държави, които не разполагат с необходимото блокиращо мнозинство, да забавят за известно време вземането на решения от ЕС.

- Националните парламенти получават повече права във формирането на законодателството на съюза.

- Европейският парламент получава повече права в процеса на взимане на решения.

- В документа също така за пръв път се предвижда опцията дадена страна доброволно да напусне съюза.

Основният препъникач за успеха на положените усилия по създаване на Лисабонския договор беше референдумът в Ирландия. Това е страната в която Лисабонският договор трябваше да бъде подложен на гласуване от цялото население, а не само от парламента на Ирландия. Ирландците обаче отхвърлиха договора на референдум през юни 2008г., което хвърли ЕС в нова институционална неяснота. За това беше насрочен нов вот на 2 октомври, в който "Да" на споразуменията от Лисабон казаха 67.13 процента от жителите на Ирландия.

Лисабонският договор беше подписан от европейските лидери в португалския манастир "Св. Йеронимо" на 13 декември 2007г., а след по-малко от три месеца по-късно на 1 февруари 2008г. беше одобрен от европарламента.

Българският парламент е един от най-бързо ратифициралите документа – още на 21 март 2008г.

Използвани материали:

http://www.dnevnik.bg/evropa/evropeiski_parlament/nauchete_poveche/2009/10/02/793907_top_4_na_promenite_koito_chaka_evroparlamentut_ot/